

Hangalak és jelentés viszonya

A nyelvben a hangsor, mint jel, képes a jelentés kifejezésére.

A szavakat a hangalak és jelentés viszonya alapján több csoportra is oszthatjuk:

- Egyjelentésű szavak:
 - Hangalakhoz tartozó jelentést a nyelv hagyományai határozzák meg.
 - H-J
 - Pl.: összetett szavak: kerékpár, tolltartó
- Hangutánzó és hangulatfestő szavak:
 - A hangalak és jelentés között összefüggés van.
 - Hangutánzó: nyávog, csöpög
 - Hangulatfestő:
 - ige: ballag, cammog
 - melléknév: nyámnyila, tutyimutyi
- Többjelentésű szavak:
 - 1 hangalakhoz több jelentés társul, jelentések között alaki hasonlóság vagy funkcionális összefüggés van
 - Pl.: körte, levél, zebra
- Azonos alakú szavak:
 - Egy hangalakhoz több jelentés társul, de közöttük nincs összefüggés, sőt szófajuk is különbözik
 - pl.: dob, szív, ég, csap
- Rokoni értelmű szavak vagy szinonimák:
 - Több hangalak azonos vagy hasonló jelentést képes kifejezni
 - Azonos jelentésű szinonimák:
 - operál=műt
 - eb=kutya
 - Hasonló jelentésű szinonimák:
 - Fokozatbeli vagy stilisztikai eltérés van
 - halad-gyalogol
 - sétál-rohan
 - srác-csóka
 - csaj-hölgy
- Többalakú nyelvi jelek:
 - Két hasonló hangalakhoz ugyanaz a jelentés tartozik
 - Pl.: gyerek-gyermek, ra-re, ba-be, ban-ben, lány-leány
- Hasonló alakú szavak (paronimák)
 - A hasonló alakú szavak különböző jelentést fejeznek ki
 - Pl.: helység-helyiség, egyelőre-egyenlőre

H — J

H → J

H ↗ J₁
H ↘ J₂

H ↗ J₁
H → J₂
H ↘ J₃

H
H
H

H ≈ H
J

H ≈ H
J J